

TÜRÜK

Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi

2013 Yılı:1, Sayı:1

Sayfa:212-226

ISSN:2147-8872

GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARINDAN SÜPÜRGEÇİLİK (SAKARYA ÖRNEĞİ)¹

Erol Eroğlu*
Yavuz Köktan**

Özet

Sakarya geleneksel sanat ve zanaatlar yönünden oldukça zengindir. Eskiden yaygın olan çömlekçilik, ağaç oymacılığı, dokumacılık, örgü işleri, süpürgecilik, sepet örücülüğü ve bakırcılık gibi zanaatlar modern teknolojinin hâkimiyeti sonucu unutulmaya yüz tutmuştur.

Süpürgecilik geçmişte Sakarya’da yaygın bir meslektir. Özellikle 1957 yılında süpürge borsasının faaliyete geçmesiyle daha da önem kazanmıştır. Günümüzde süpürge üretimi gelişen teknoloji sebebiyle gerilemiş durumdadır.

Çalışmanın konusunu; geleneksel el sanatlarından biri olan süpürgecilik oluşturmaktadır. Süpürge yapımında kullanılan malzemeler, yapım aşamaları, kullanılan hammadde kaynakları, bölgedeki geçmiş ve günümüzdeki durumu hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızın iskeletini örneklem olarak seçtiğimiz Sakarya’da yaptığımız alan araştırması sonucunda elde ettiğimiz veriler oluşturmaktadır

Çalışmada “tarama (survey) modeli” uygulanmıştır. Araştırma, teorik ve uygulamalı olarak iki kısımdan oluşturulmuştur. İlk aşamada, konuyla ilgili literatür taraması yapılarak konunun teorik çerçevesi oluşturulmuştur. İkinci aşamada ise, araştırmanın amacı doğrultusunda saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Saha çalışmasında gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Süpürgecilik, Sakarya, Geleneksel El Sanatları, Zanaat, Süpürge.

¹ Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenen “Sakarya ve Çevresi Halk Sanat ve Zanaatları Derleme Projesi, Proje No: 2004/14” projesinde elde edilen verilerden derlenmiştir.

* Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Oyunları Bölümü Öğretim Üyesi, eroglu@sakarya.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, ykaktan@sakarya.edu.tr

BROOM MAKING FROM TURKISH TRADITIONAL HANDCRAFTS (ON A SAMPLE OF SAKARYA)

Abstract

Sakarya is very rich in traditional arts and crafts. As a result of the dominance of modern technology, such crafts as broom making, wood carving, weaving, knitting, basketry and coppersmith which were common in the past, have come to the brink of extinction.

Broom making was a common occupation in the past. Especially in 1957, it gained more and more importance with the activation of broom stock market. Today, broom production has decreased due to the developing technology but it still maintain its place in married girls dowry items.

Broom making which is one of the traditional crafts compose the subject of the study. It has been tried to provide information about the materials used in the making of broom, production steps, raw material resources that used, current and past status of the craft. The data that we obtained as a result of field research in Sakarya, chosen as sample, forms the framework of our study.

In this study, scanning model was applied. This research formed of two parts, theoretical and practical. In the first stage, the theoretical framework of the subject was established by literature scanning on the subject. In the second stage, field study was carried out in accordance with the research's aim. Observation and interview techniques were used during the field study.

Key Words: Broom Making, Sakarya, Traditional Crafts, Craft, Broom.

GİRİŞ

Türk halk sanatı; halk edebiyatı, halk mziği gibi işitsel (fonetik) sanatlar; halk oyunları, halk dansları gibi hareketli (dramatik) sanatlar ve el sanatları, el işi olarak isimlendirilmiş olan halk resmi, tekstil işleri gibi iki boyutlu, mleğçilik, metal işleri, ağaç işleri gibi üç boyutlu örnekler içeren görsel (plastik) rnekler içeren görsel halk sanatlarından oluşmaktadır (Barışta, 2005:14).

Sakarya ilinin semt, mahalle, köy, arşı ve pazar isimlerini gözden geçirdiğimizde eski isimlerin büyük bir kısmının bir ürüne ya da bir mesleğe işaret ettiği görülmektedir. rnek olarak; Sepetçiler, Yağcılar, Bakırlı, Nalky, Kıncılar, Saraçlı, Yağbasan, Bıkıatık, Eskibiıkı, Uzunınar, Alağaç, Kurumeşe, Karaçam, Kalburcu, Bezirgan, akmaklı, Taraklı, Pamukova, Sgtl, eriler, kekler, Papuular, ıracılar, Tığcılar, Sprgeciler, Tabakhane, Kalaycı, Bozacı, Hasırcılar, Dokurcun, Sepetçiler, Bakırcılar, Ayakkabıcılar, Keresteciler, Demirciler, Semerciler, mleğiler, Kpler gibi isimler sayılabilir (Çoruhlu; 2005:1097).

Süpürgecilik Sakarya’da yaygın bir meslektir. Rumeli’den gelen göçmenlerin bölgeye taşıdığı süpürgecilik zanaatı, 1957 yılında süpürge borsasının faaliyete geçmesiyle daha da önem kazanmıştır. Ancak gelişen teknoloji karşısında bir temizlik aracı olarak önemini günden güne kaybeden süpürge üretimi giderek azalmaktadır. Geleneksel Türk el sanatlarından biri olan süpürgecilik zanaatı; günümüzde hem geleneksel hem de modern araçlarla üretim yapan az sayıda usta tarafından yaşatılmaya çalışılmaktadır.

Çalışmanın Konusu

Çalışmanın konusunu; geleneksel el sanatlarından biri olan süpürgecilik oluşturmaktadır. Süpürge yapımında kullanılan malzemeler, süpürgenin yapım aşamaları, kullanılan hammadde kaynakları, bölgedeki geçmişi ve günümüzdeki durumu hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızın iskeletini örnekleme olarak seçtiğimiz Sakarya’da yaptığımız alan araştırması sonucunda elde ettiğimiz veriler oluşturmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Her toplum, tarihin seyri içinde kendine has kültürel değerlerini meydana getirmektedir. Bu kültürel değerlerden bazıları zamanla toplumun ihtiyaçlarına cevap veremediğinden veya farklı sebeplerden dolayı kaybolmakta, bir kısmı ise şekil değiştirerek varlıklarını sürdürebilmektedir.

Çalışmamızın amacı; yok olmaya yüz tutmuş el sanatlarımızın geriye kalan az sayıdaki temsilcilerinin konuyla ilgili bilgi, birikim, duygu ve düşüncelerini derlemek, bu şekilde el sanatlarını kalkındırmaya yönelik olarak başlayan ve gelecekte de artarak devam edeceğini umduğumuz çalışmalara katkıda bulunabilmektir.

Metod

Çalışmada “tarama (survey) modeli” uygulanmıştır. Tarama modeli, “geçmişte veya hlihazırda mevcut olan bir durumu kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı” amaçlayan araştırma modelidir. Tarama modellerinde değişik betimleme yöntemleri birlikte kullanılabileceği gibi, problemin özelliğine ve araştırmanın amacına göre sadece bir betimleme yöntemiyle de araştırma yrtlp sonuçlandırılabilir (Cebeci, 2002:14-17).

Saha çalışmasında gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır. Gözlem; bilim dallarında yıllardan beri kullanılan yaygın bir bilgi toplama tekniği olarak bilinmektedir. Genel olarak, bireylerin değişik ortamlarda sergilediği çeşitli davranışlar hakkında onları gözlemleyerek bilgi toplamak için kullanılır. Pratik olması ve kullanma kolaylıkları bakımından bilimsel çalışmalarda gözlemin belirli bir yeri vardır. Fazla araç kullanmayı gerektirmediği için kolayca uygulanabilen gözlem, tek veya grup olarak bireyin içinde bulunduğu çevre şartlarını ve etkinlikleri değiştirmeden, onun gözlenebilir bütün davranışları hakkında kolayca bilgi toplamaya fırsat veren bir tekniktir. Çevre şartlarında herhangi bir kurgulama yapılmaz ve gözlemlenen olguya müdahale edilmez (Gökçe, 1992:99-104).

Görüşme (mülakat) folklor derleyicilerinin en çok kullandığı alan araştırması tekniğidir. Grşmeyle derleyici, kaynak kişinin bildiğı, yaptığı, yapmış olduğı şeyleri bunların sebeplerini öğrenir. Görüşme (mülakat) ayrıca derleyiciye halk kültürü malzemesinin aslını verir (obanoğlu, 2000:80).

Folklor ürünlerini inceleyerek, değişmeleri gözlemlemek, yapılan tespit ve değerlendirmelerle mill kültüre ve dolayısıyla evrensel kültüre katkıda bulunmak folklorcuların asli görevidir (Eroğlu, 1990:302). Bu düşünceden hareketle sprgeciliğın gemiştn günümüze gelmiş olduğı nokta ve geleceğı hakkında tespitler yapılmış ve öneriler ortaya konmuştur.

Araştırma, teorik ve uygulamalı olarak iki kısımdan oluşturulmuştur. İlk aştamada, konuyla ilgili literatür taraması yapılarak konunun teorik erevesi oluşturulmuştur. İkinci aştamada ise, araştırmanın amacı doğrultusunda saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Saha alışması için ilk olarak Kışla Köyü'nde süpürge tarımı yapan çiftçiler ile görüşülmüştür. İkinci aştamada ise; Ticaret Borsası içindeki dkknlarda süpürge üretimi yapan esnafla görüşülmüş, süpürgenin yapım aştamaları kayıt altına alınmıştır.

Sakarya'da Süpürgecilik

Türk halk inanışlarında bazen uğur, bazen uğursuzluk sembolü olarak kabul edilen ve evlenecek kızların eyizlerinin vazgeçilmez bir parçası olan süpürge; gelişen teknoloji karşısında temizlik aracı olarak önemini yitirmekte olup geleneksel bir sanat ürünü olarak değerini korumaktadır.

1912 Balkan Savaşları sonrasında Balkanlar'dan Adapazarı'na göç edenlerin beraberinde getirdiğı süpürgecilik, 1957'de Sprgeciler Borsası'nın ilde faaliyete geçmesiyle birlikte örgütlü bir yapıya kavuşmuştur. Sprgeci esnafı; geçmişte küçük dkknlarda, Eski Garajlar ve Ticaret Borsası içindeki bölgede üretim yapmıştır. 2010 yılında Zirai Aletler Sanayi Sitesi'nde toplam 2.5 dönüm arazi üzerine kurulan ve 48 süpürgeci esnafının dkknı bulunan Sprgeciler Sitesi yapılmıştır. Günümüzde hem geleneksel, hem de modern araç ve gereçlerle süpürge üretimi yapılmaktadır.

Süpürge kamışı yılda bir kere toplanmaktadır. Genel olarak nisan ayında ekilmekte ve ortalama olarak 6 ay gibi bir sürede yetişmektedir. Ağustos-Eylül aylarında süpürgenin kesimi yapılmaktadır. Normal mevsiminden sonra ekilen kamışın kalitesi düşük olmaktadır.

Fotoğraflar 1: Süpürge Kamışının Tarladan Toplanması

Olgunlaştıktan sonra kesilen süpürgeler açık alanlara serilerek kurutulur. Daha sonra süpürgenin taneleri temizlenir. Tanesi temizlenen süpürgeler tekrar kurumaya bırakılır. Tanesinden temizlenmiş ve yeterince kurumuş olan süpürgeler demetlenerek işlenmeye hazır hale gelir.

Fotoğraflar 2: Süpürge Kamışının Kurutulması, Tanelerinin Temizlenmesi

Tarladan kaldırılan süpürge kamışının günlük hayatımızda kullanmaya başlanabilmesi için belirli aşamalardan geçmesi gerekmektedir.

Islatma: Üreticiden alınan süpürge kamışları iplerle bağlanarak demet haline getirilir. Kamış demetleri suya batırılır. Kamışların ıslatılması için kullanılan özel bir madde yoktur. Islama işleminde demetteki kamışların hepsinin özellikle saplarının ıslanmasına zen gösterilir.

Fotoğraflar 3: Süpürge Kamışlarının İşlenmeye Başlamadan nce Islatılması

Kükürtleme: Kamışların ıslanmasından sonra gelen aşama kkrtlemedir. Bu iř için kükürt ambarları kullanılır. Islatılan kamışlar kurutulmadan ıslak halleriyle kükürt ambarlarına taşınır ve istif edilir. Kükürt ambarları; penceresi olmayan, hava almayan, küçük odalardır.

Fotoğraflar 4: Kükürt Ambarına Dizilen Süpürge Kamışları

Kükürtleme işlemi, bir kaba doldurulan toz halindeki kükürdün yakılması ile tütsü şeklinde yapılır.

Fotoğraflar 5: Toz Halindeki Kükürdün Yakılması

Kaba doldurulan toz halindeki kükürt yakılır ve süpürgelerin yanına konur. Ambarın kapısı kapatılarak gece boyunca süpürgeler kükürt dumanına maruz bırakılır.

Fotoğraflar 6: Süpürge Kamışlarının Ambarda Kkrtlenmesi

Kükürt ambarından farklı olarak, kamışların üzerinin muşambalarla tamamen örtülerek de kükürtleme yapılmaktadır. Bu uygulamada, ıslatılan kamışlar ağaçtan hazırlanan istif yerlerine dizilir. Kamışların zeri tamamen muşamba ile örtülerek hava ile teması kesilir. Kükürt yakılır ve süpürgeler gece boyunca kükürt dumanına maruz bırakılır.

Kükürtleme işlemi; kamışların beyazlamasını ve yumuşak hale gelmesini sağlamaktadır. Bu Őekilde kamışların işlenmesi daha kolay hale gelmektedir. Kükürtleme işleminden sonra kamışlar açık havaya çıkarılarak havalandırılır ve kurumaya bırakılır. ıslatılan ve kükürtlenen kamışlar işlenmeye hazır hale gelirler.

Fotoğraflar 7: Kkrtlenen Süpürge Kamışlarının Havalandırılması

Ayıklama ve Sarma: Kkrtle rengi açılan ve işlemeye uygun hale gelen süpürge telleri "ayıklayıcı"lar tarafından bıçakla ayıklanır.

Fotoğraflar 8: Süpürge Kamışlarının Bıçakla ‘‘Ayıklanması’’

Kalın, dolgun ve etli olanlar ‘‘tepelik’’, ince ve cılız teller ise ‘‘ışlık’’ olarak ayrılır. Kısa, kırık, koyu renkte ve kullanıma uygun olmayan teller ayıklanarak kek el süpürgeleri ve top süpürge yapımında kullanılır.

Ayıklama işlemi; kamışların bıçak vasıtasıyla kesilmesi şeklinde yapılmaktadır.

Fotoğraflar 9: Ayıklama İşleminde Kullanılan Bıçak

Bu sırada kamışlar sert kısımları kesilerek aynı boya getirilmektedir. Kullanılacak malzeme bağlanarak demet haline getirilir.

Fotoğraflar 10: Kamışların Demet Haline Getirilmesi

‘‘Sarıcı’’lar (taslakçı) tarafından temizlenen teller bir araya getirilip, yavru demetler yapılır. Hazırlanan demetler ikişerli olarak iplikle bağlanarak bir araya getirilir ve süpürgenin

taslağı oluşturulur. Sprgenin taslağının oluşturulması, iskeletinin hazırlanması anlamına gelmektedir.

Kamışların sert, kaba kısımlarının ayıklanması sırasında süpürgenin tepesi için de aynı şekilde demet hazırlanır. Sprgenin sap kısmı, tepesi için dolgun ve etli olan teller seçilir. Tepelik için seçilen teller temizlenir, kesilir ve demet haline getirilir.

Fotoğraflar 11: Tepeliklerin Hazırlanışı

Kullanılmıy kısımlarından temizlenen ve demetler halinde bağlanan süpürgelerin tepelerinin hazırlanması işlemine geçilir. Tepelerinin hazırlanması; süpürgenin sapının hazırlanmasıdır. Tepeci taslağın sapına hazırlanan telleri yerleştirerek tepelik yapar.

"Bağlayıcı"lar tarafından hazırlanan taslakların üst kısmına yine daha önce tepelik olarak hazırlanan demetler yerleştirilerek, tepelik yapılır, süpürgenin sapı meydana getirilir.

Süpürge sapının tel ile sarılması için boğum hazırlanır.

Fotoğraflar 12: Süpürge Sapının Tel İle Bağlanması ve "Ayakcak"

Teller için boğum hazırlanması ve tellerin bağlanması işlemi sırasında ‘‘ayakcak’’ kullanılır. Ayakcak elik bir tel ile belde bulunan kemere bağlanır. Bu sayede ayak gücü kullanılarak süpürgenin sap kısmında boğumlar oluşturulur ve teller bağlanır.

Hazırlanan boğumların olduğu yerden tel ile sıkıştırma ve sarma yapılır. Sapın hazırlanmasında kullanılan galvanize tel ‘‘ıkırık’’ta dolanmış şekildedir.

Fotoğraflar 13: Tepe evirmekte Kullanılan ‘‘ıkırık’’

ıkırık; tepe çevirmekte kullanılır. elik galvaniz telinin sabit dönmesini sağlayan bir gereçtir.

Süpürge sapının telle sarılması sırasında ‘‘biz’’ kullanılır. ‘‘Biz’’; telin ucunun süpürgenin tepe kısmına girebilmesi ve ite kalması için kullanılır. Bu sayede hem yapım sırasında hem de kullanım sırasında telin zarar vermesi engellenmiş olmaktadır. Biz; devamlı kullanılan bir malzemedir ve bele bağlanan kemere takılı durumda kullanılmaktadır.

Fotoğraflar 14: ‘‘Biz’’ ve Belde Bağlanışı

Sprgenin sapı hazırlanırken tokmak kullanılır. Tokmak sapın şekle girmesi ve iyice sıkışması için kullanılır.

Fotoğraflar 15: Tokmak ve Kullanılışı

Tepeleri hazırlanan süpürgeler makine ile dikim işlemi için hazır hale gelirler.

Fotoğraflar 16: Tepeleri Hazırlanan ve Dikim İşlemine Hazırlanan Kamışlar

Demet haline getirilen ve tepesi hazırlanan kamışlar makine vasıtasıyla dikilir ve yassılaşması sağlanır. Dikiş makinesinde süpürge hem preslenerek yassı şeklini almakta hem de dikişleri atılmaktadır. Her süpürgeye 5 sıra dikiş atılmaktadır. Dikim makinesi 10 yıldır kullanılmaktadır. nceki yıllarda bütün işlemler elle yapılmaktaydı.

Fotoğraflar 17: Sprgelerin Makine ile Dikilmesi

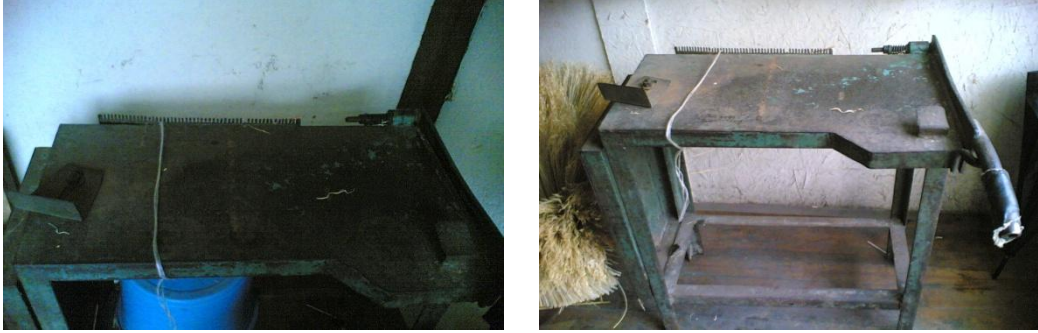
Elle dikiş yapmak için ‘‘falaka’’ kullanılmaktadır. Süpürge taslağına ‘‘el mengersi’’ (falaka) yardımıyla süpürge biçimi verilir. Tokmakla vurularak bu biçim pekiştirilir.  ya da daha çok yerinden uvaldızla dikilir.

Falaka: Sprgeyi sabit bir Őekilde tutup dikilmesine yardımcı olur.

Fotoğraflar 18: Sprgenin Falaka Kullanılarak Elle Dikilmesi

Makaslama: Dikim makinesinde işlem tamamlandıktan sonra süpürgenin hazırlanışı bitmiş sayılmaktadır. Son işlem olarak uçlarının kesilmesi ve düzgün hale getirilmesi gerekmektedir.

Fotoğraflar 19: Sprgelerin Uçlarını Makaslama Kullanılan Kesme Makinesi

Süpürge kesme makinesi süpürgelerin uçlarını kesmeye ve istediğin boyutta ayarlamaya yarar.

Fotoğraflar 20: Sprgelerin Uçlarının Makaslanarak Düzeltilmesi

Hazırlanan süpürgelerin uçları makaslanarak düzeltilir ve kullanıma uygun hale getirilir. Bir süpürgenin kalitesi; renginden, sıklığından ve genişliğinden anlaşılmalıdır. Süpürge hazırlandıktan sonra deste makinesi yardımıyla bağlanarak desteler haline getirilmektedir. Sprgeler 10 tanesi bir araya getirilerek bağlanmaktadır.

Fotoğraflar 21: Sprgelerin Destelenmesi

Günümüzde elektrik süpürgeleri çok yaygın olarak kullanılmasına rağmen, ot süpürgeler kullanılmaya devam etmektedir. Merdivenler, dış meknlar ve sokakların süpürülmesinde ot süpürge kullanılmaktadır. Bu nedenle mutlaka evlerde ot süpürgesi bulunmaktadır.

Fotoğraflar 22: Sprgelerin Son Hali

Sonuç ve neriler

Geleneksel Türk el sanatlarından biri olan süpürgecilik; gelişen teknolojinin etkisi, sprgenin bir temizlik aracı olarak önemini kaybetmesi ve ekonomik sebeplerle kaybolmaya yüz tutmuştur.

Babadan oğula, ustadan çırağa devredilen mirası yaşatmaya çalışan ustalar yetiştirmek üzere yeni ıracak bulamamaktan Őikyet etmektedirler.

Eski usul süpürgelerin yerine elektrikli süpürgelerin tercih edilmesi nedeniyle süpürgecilik zanaatı tükenme noktasına gelmiştir.

Süpürge kamaşlarının ‘‘Süpürge Borsası’’nda yüksek fiyata satılması da süpürgeci esnafını ekonomik olarak sıkıntıya sokmaktadır. Satışlarının iyice azaldığı günümüzde süpürge kamaşlarının açık arttırma ile satılması esnaf açısından maliyetlerin artmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla masrafı fazla ancak kazancı az olan süpürgecilik yeni nesiller tarafından tercih edilmemektedir.

El sanatları ustalarının belirli bir sağlık güvencesi bulunmaması ve gelirlerinin sabit olmaması, çalıştıkları atölyelerin standartlarının çok düşük olması nedeniyle birtakım meslek hastalıklarına yakalanmaları mesleğe olan ilginin her geçen gün azalmasına, kimi meslek gruplarının yok olmasına neden olmaktadır.

Modern yaşamın getirisi pek çok ürünün hizmete sunulduğu bir ortamda el sanatları ihtiyaçtan çok zevke hitap etmektedir. Eskiden eyiz sandığının baş köşesinde bulunan, güzelliğin ve temizliğin sembolü olarak bilinen sprgenin varlığı, buzdolabı ss halinde minyatürleştirilerek yaşatılmaya çalışılıyor.

Hammadde temini konusunda ustaların desteklenmesi üretim kalitesini ve kapasitesini etkileyecektir.

Ülkemize ait var olan maddi kültürel değerlere sahip çıkabilmek için, bu değerlerimizin diğer ülkeler nezdinde öncelikle tanınması; bunun içinde programlı bir Őekilde ncelik durumuna göre araştırmaların yapılması gerekmektedir. Araştırmaların derleme boyutunun

yanı sıra “etnografik belgeleme” çalışmalarını da kapsaması el sanatlarının arşivlenmesi bakımından önemlidir.

KAYNAKLAR ve KAYNAK KİŐİLER

Yazılı Kaynaklar

BARIŐTA, H. rcn; Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Sanatları, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2005.

CEBECİ, Suat; *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2002.

OBANOğLU, zkl; Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş, 2. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

ÇORUHLU, Tülin; Sakarya İli’nde Türk El Sanatları, Sakarya İli Tarihi, Cilt:2, Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, Sakarya, 2005.

EROğLU, Türker; Adana İli Saimbeyli, Tufanbeyli ve Düziçi İlçeleri Halk Kültürü zerine, I. Uluslararası Karacaoğlan ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri, Adana, 1990.

GÖKÇE, Birsen; Toplumsal Bilimlerde Araştırma, Savaş Yayınları, Ankara, 1992.

Kaynak KiŐiler

Hüseyin DEMİR; 1963 Sakarya doğumlu, 30 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

İbrahim ŐIKŐIK; 1952 Yugoslavya doğumlu, 40 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

Sabri TOK; 1952 Sakarya doğumlu, 40 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

Seyit Ali ÇALIK; 1953 Sakarya doğumlu, emekli, 10 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

Sabahattin BOŐLUK; 1963 Sakarya doğumlu, 25 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

Mehmet ELMACI; 1945 Edirne doğumlu, 40 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

Ferhat ÇİÇEK; 1986 Sakarya doğumlu, 6 yıldır süpürge imalatında alışıyor.

Sebahattin AY; Kaynarca Kışla Köyü doğumlu, evli, 6 çocuğu var, Kışla Köyü’nde yaşıyor, tarımla geçiniyor.